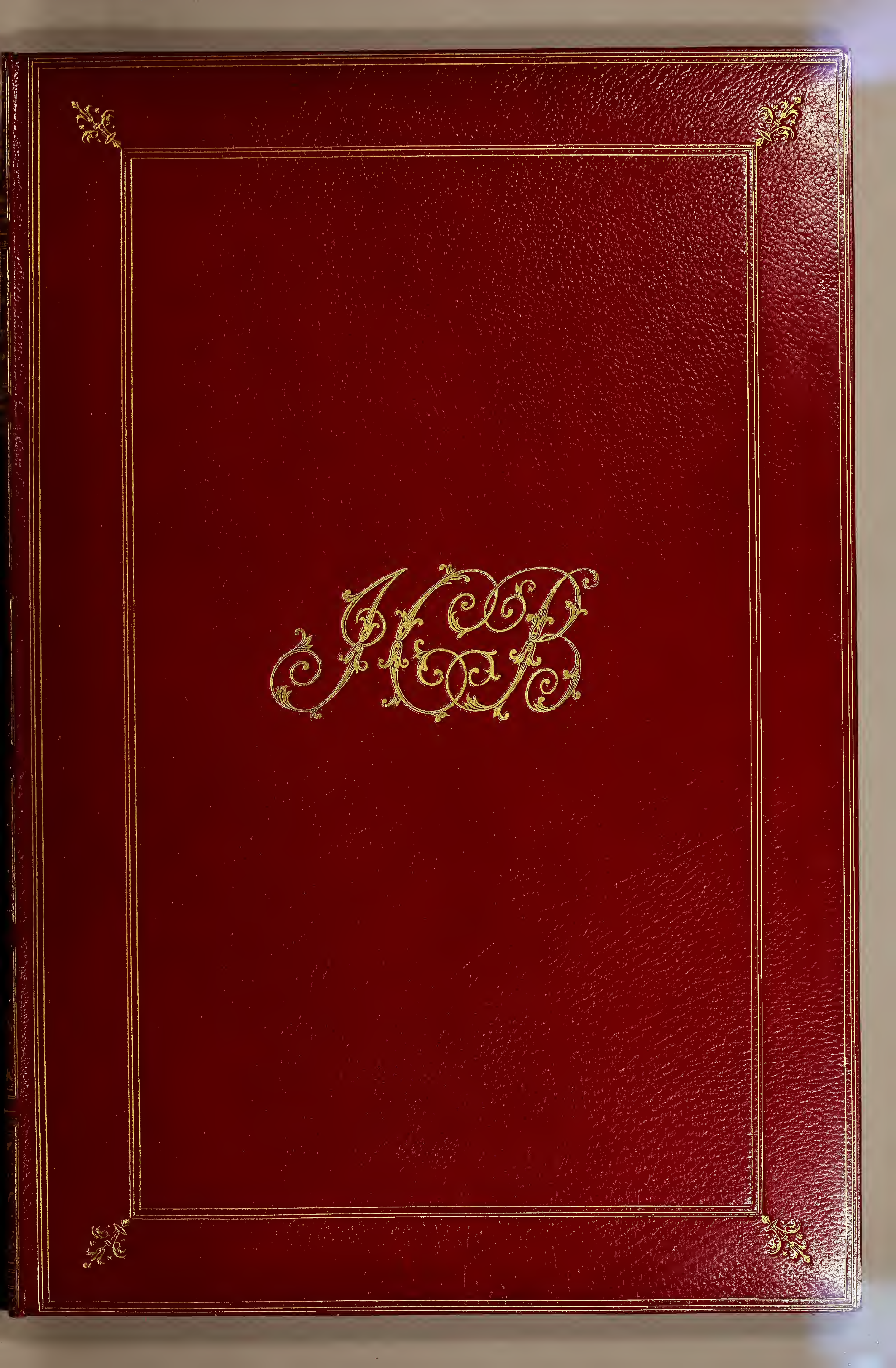
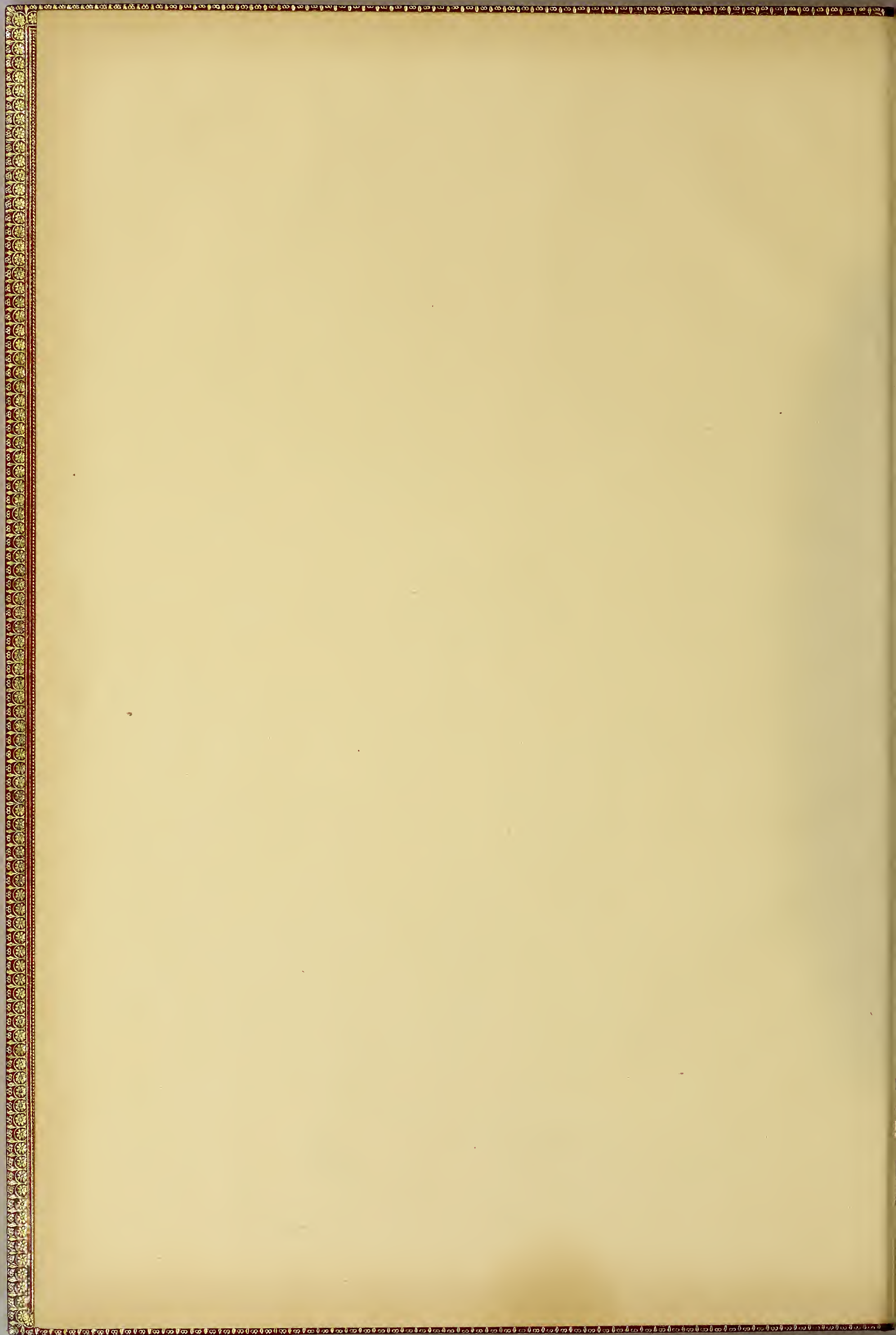
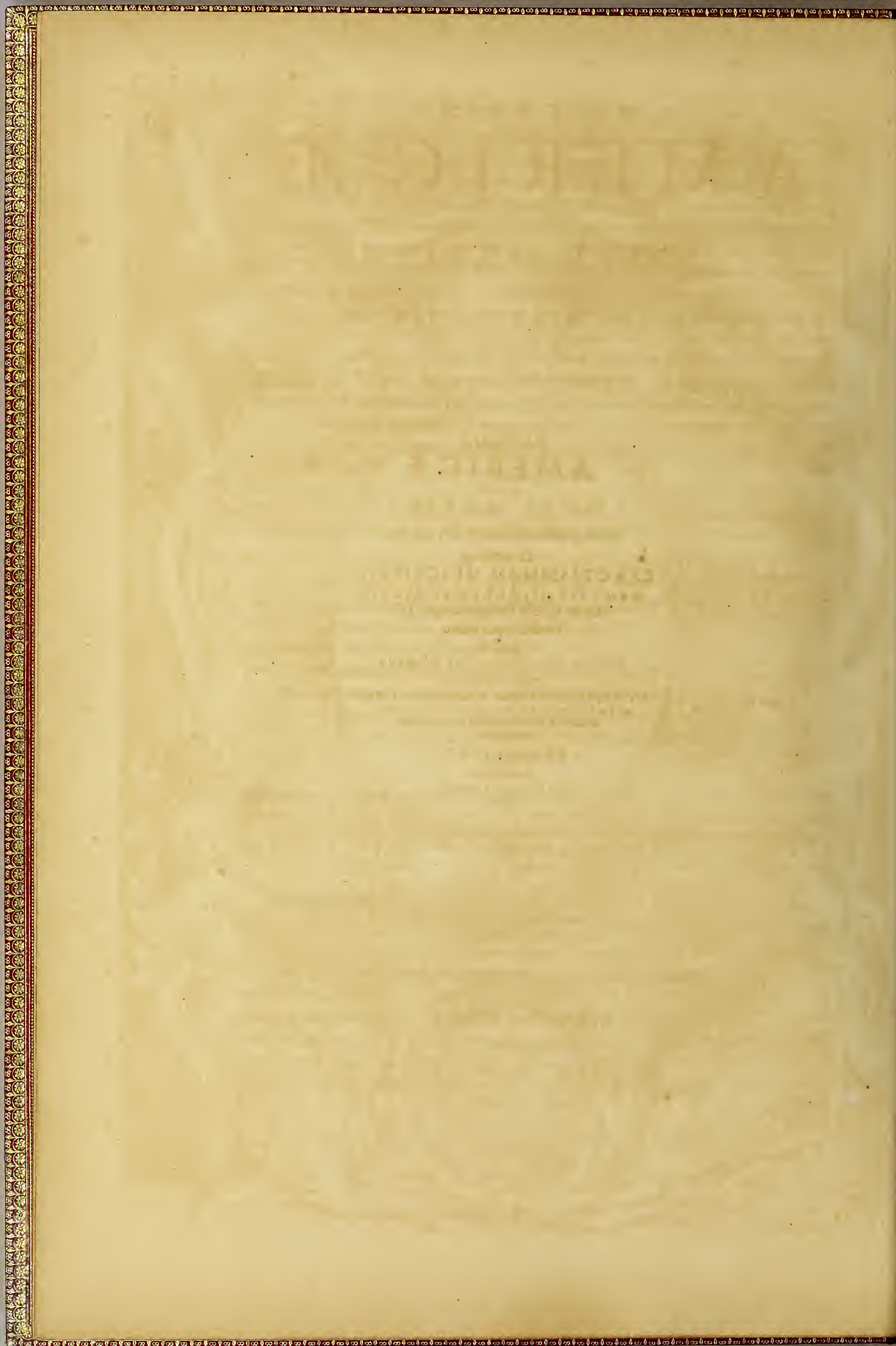
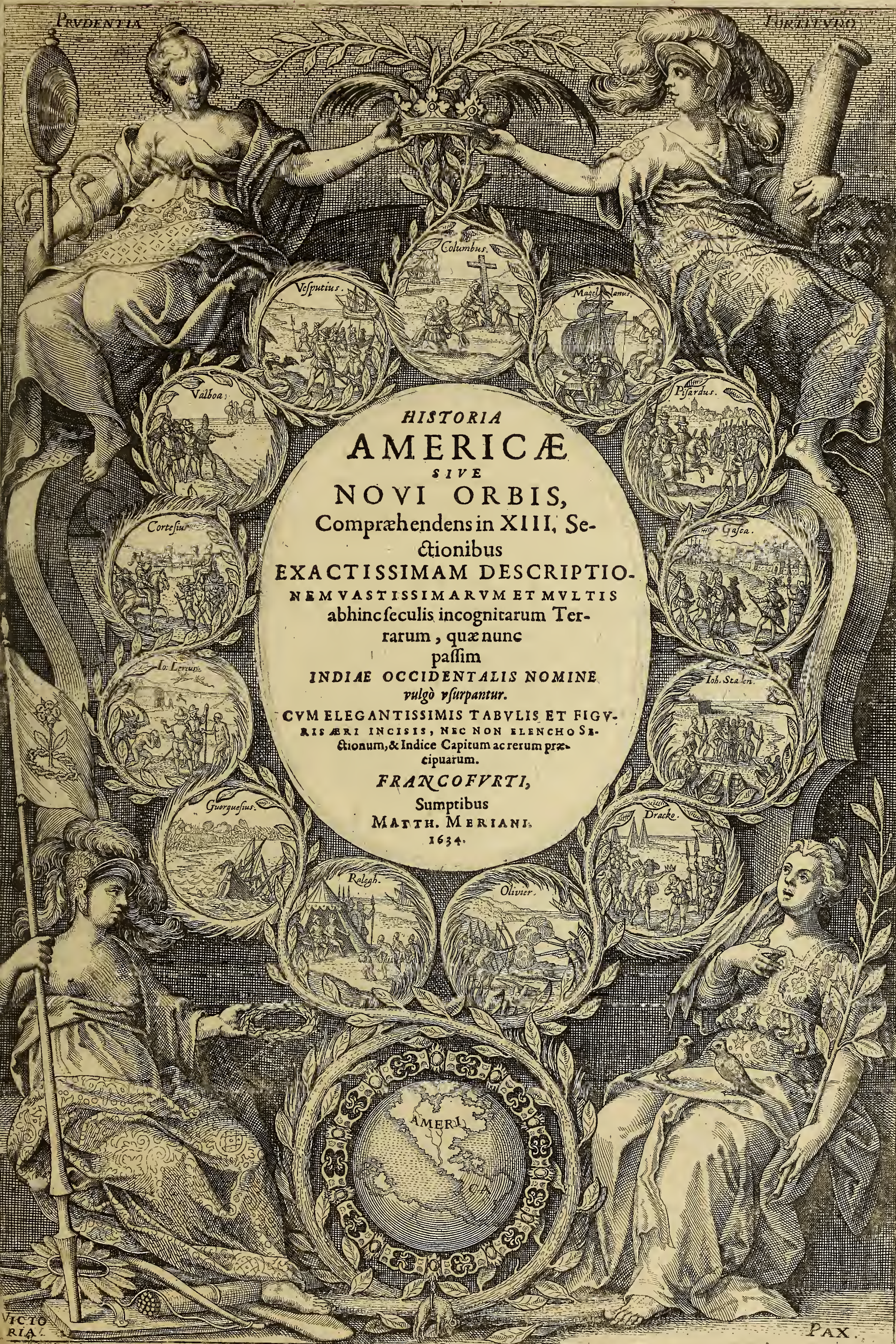

GAUDEO.
John Carter Brown.

HISTORIA

AMERICÆ

SIVE

NOVI ORBIS,

Compræhendens in XIII. Sectionibus

EXACTISSIMAM DESCRIPTIONEM VASTISSIMARUM ET MULTIS abhinc seculis incognitarum Terrarum, quæ nunc passim

INDIÆ OCCIDENTALIS NOMINE vulgò vsurpantur.

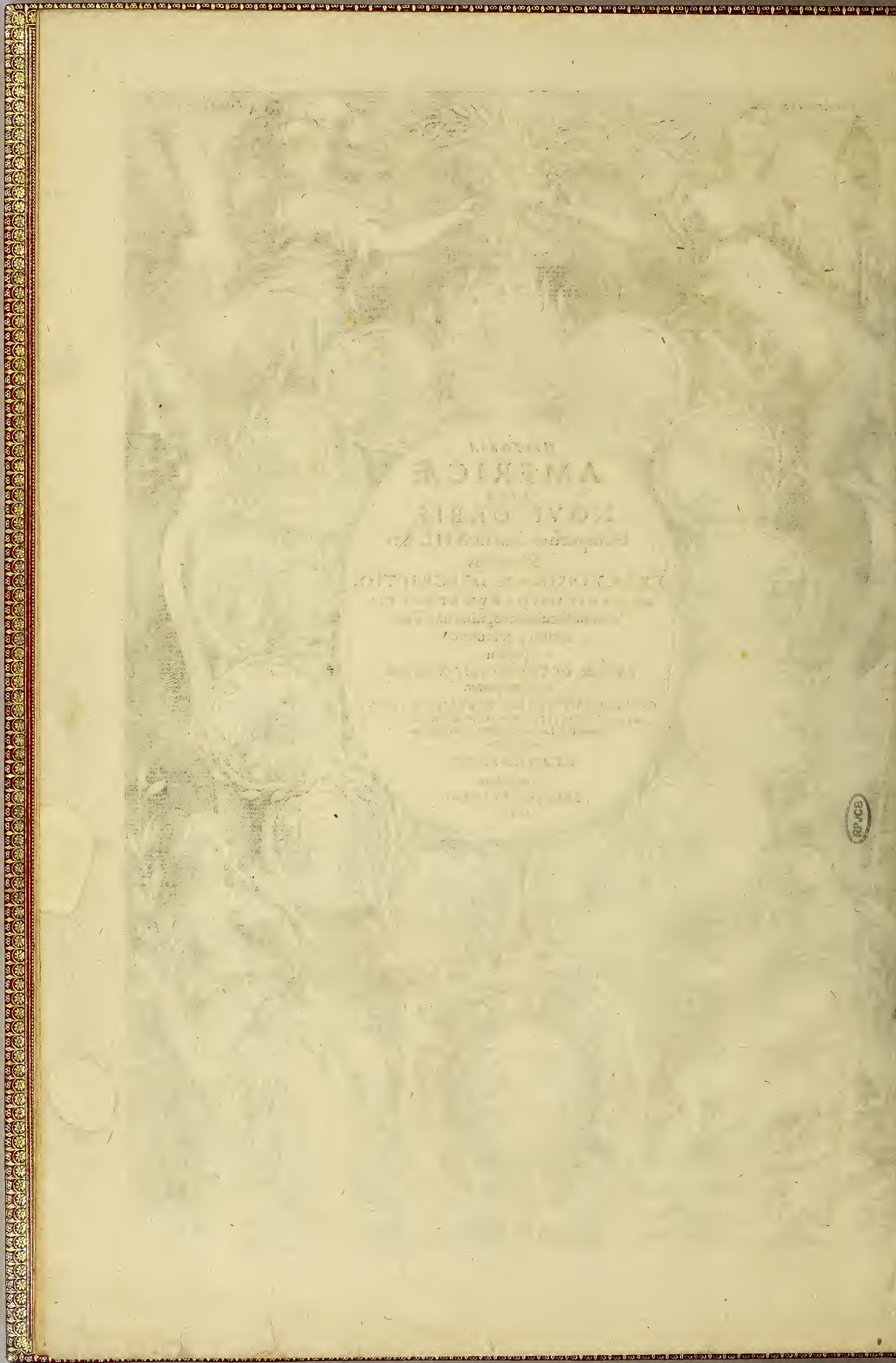
CUM ELEGANTISSIMIS TABULIS ET FIGURIS ÆRI INCISIS, NEC NON ELENCHO SECTIONUM, & Indice Capitum ac rerum præcipuarum.

FRANCOFURTI,

Sumptibus

MATTH. MERIANI.

1634.

RPJCB

HISTORIA

AMERICÆ

SIVE

NOVI ORBIS.

Continens

IN XIII. DISTINCTIS

PARTIBVS

VERISSIMAM, EXACTISSIMAM, ET ADMIRANDAM DESCRIPTIONEM, VASTISSIMARVM, ET MVLtis abhinc seculis incognitarum Terrarum, quæ patrum memoria primùm detectæ, nunc passim

INDIÆ OCCIDENTALIS

nomine vulgò vsurpantur.

NARRATIO INCREDIBILIS JVCVNDITATIS ET VTILITATIS: IN QVA DE NATVRA ET SITV NOVI IL-lius orbis; de ratione Cœli, Elementorum ac Meteororum; de priscorum Incolarum horrendâ Idolomaniâ; de statu ac formis Politiæ, Rerumpubl. & Imperiorum; Anarchia, feritate et barbarie quorundam; Oeconomia, moribus ac ritibus diuersarum gentium; qualitate soli; alluuione vtriusq; Oceani; Fluuiorum indole; vbertate Frugum; præstantia Metallorum; Volucrum, Animalium, Pisciumq;, illi orbis parti peculiarium, ingenio; miraculis Naturæ; bellis Indorum mutuis: et quicquid præterea curiosus lector desiderare potest, verè, perspicuè et sufficienter pertractatur.

Cum Exegesi vlteriore, quomodo & à quibus primitus illæ regiones detectæ, subactæq; sint: quæ Nauigationes à diuersis Europæ populis, & quàm variâ fortunâ, ad hæc vsque tempora, eò susceptæ fuerint: annexâ enumeratione conuersationis, commerciorum, bellorumque cum Indis, Terræ incolis.

ORNATA ELEGANTISSIMIS TABVLIS GEOGRAPHICIS, ET Figuris æri artificiose incisis innumeris, quibus Historiæ ipsi Lux, Lectori delectatio creatur.

Deniq; accessit Elenchus Sectionum, & Index Capitum rerumq; præcipuarum in toto opere contentarum.

FRANCOFVRTI

Sumptibus

MATTH. MERIANI.

M. DC. XXXIV.

IN

OPVS AMERICANVM

PRÆFATIO GENERALIS.

EX ad minimum, candide & amiciſſime Lector, enumerari poſſunt cauſæ inquiſitionis repertioniſque tot nouarum ac antea incognitarum orbis terreni partium, regionum & prouinciarum: Generoſitas, Curioſitas, Voluptuoſitas, Vtilitas, Neceſſitas atque Fatalitas. Primam harum quod attinet, equidem veritati conſonum eſſe reor, *generoſiſſimum* quemque, iam inde à conditu rerum, has ſedes, in quas homo à creatore ſuo, tanquam in poſſeſſionem eſt miſſus, luſtrare & accuratius cognoſcere omni ſtudio affectaſſe: vt inde, ſi nihil aliud, hoc certè diſceret, *omnia eſſe anguſta*, immò *punctum eſſe, quod inter tot gentes ferro, flammisq; diuiditur*: gentes, inquam, quæ adeo diuerſis moribus & inſtitutis vitam tranſigunt, vt earum nonnullæ (quemadmodum vel præſens Americanum opus manifeſtiſſimè edocebit) cum belluis potius, quàm cum hominibus diuino ſatu ortis, cognationem habere videantur. *Curioſitate* vero motos mortales periculoſiſſima itinera, & longiſſimas ſimulq; moleſtiſſimas peregrinationes, ſponte & vltro ſuſcepiſſe, nemo facilè inficias ibit, qui, *Hominem naturâ ſcire velle*, paullo altiori mentis indagine ruminauerit. Vnde rectè dixit ille, viæ & peregrinationis cauſam eſſe morem humani ingenii, dum ea ſcire concupiſcimus, quæ à noſtris finibus abeſſe natura voluit. Scilicet, *Externa neſcio quo fuco ſe adornant, & plerunq; notis patriæ rebus beatiora videntur.* Paucis dicam; Quod rarum, carum, charum, atque præclarum.

Rara iuuant: venit primis ſic gloria pomis;
Hybernæ precium ſic meruere Roſæ.

Hinc illæ lachrymæ! hinc inquietæ iſtæ diſcurſitationes! Et cur, quæſo, æquora intentata, terræ habitationis ſuæ ſuperficiem (qua longè lateque patet) imperuagatã, ſolitudines imperſcrutatas, inſulas inacceſſas relinqueret ille, qui intima etiam & reconditiſſima matris Telluris viſcera, qui omnium Elementorum latibula, immo qui ipſius Ætheris abſtruſiſſima arcana mentis acie euoluere, & omnes cœlorũ plagas ſagaciſſimis ingenii ſui alis tam cõfidenter peruolitare auſus eſt? Non nego, hunc ſciendi & cognoſcendi feruorem, (modo ſe intra decẽtiæ limites contineat) laudem ſuam mereri apud ſapientes. *Nihil enim ſcientiâ ardentius*

dentius diligitur, nihil dulcius poßidetur. Et, *Felix qui potuit rerum cognoſcere cauſas.* "
Sed videmus & experimur, proh dolor! indies, pleriſque ſciendi cupidis præfixum eſſe ſcopum non æquè laudabilem: cum multi ſint (recenſente Bernhardo) qui ſcire volunt, tantùm vt ſciant, quod mera curioſitas eſt: alii ſcire deſiderant, vt ſcientiam ſuam vendant pro numis aut honoribus, quod turpis quæſtus eſt: rurſus alii ſcire & multa nouiſſe præſumunt, vt ſciantur ipſi digitoque monſtrentur in foro, quod ridicula quidem vanitas eſt, ſed talis, quæ multorum etiam peregrinantium laudem & famam notabiliter obfuſcauit, dum poſt reditum in patriam ex longinquo itinere, dies nóctesque nihil aliud ſomniauere, niſi quàm *dulce ſit publicè monſtrarier & dicier, Hic eſt.* Verùm, iſtis ſepoſitis, iam Tertiam cauſam, *Voluptuoſitatem*, ſeu voluptatis (ſub quâ etiam Diuitias, Honores & ſimilia comprehenſa volumus) cupiditatem, paucis expendamus. Ambroſius ait: *Nihil prodigæ ſatis eſt voluptati: ſemper famem patitur ſui, quæ alimentis perpetuis neſcit impleri.* Et Hieronymus: *Semper voluptas famem ſui habet, et tranſacta non ſatiat.* Hoc apertè videmus in iis qui peregrinando & circumuagando animi ſui deſiderium explere non poſſunt. Si præſertim accedat ſacra illa & planè inſatiabilis auri argentique fames, quâ non per mare ſolùm, perque terras, ſed & per ſaxa, per ignes, vel extremos vſque ad Indos, mortales feruntur. Nam *Aurum omnia poteſt.*

Auri triumphum, quisquis es, canas vates.
Auri triumphum dicimus. Veni pauper,
Tuumq; adora Numen, et feras votum.
Auro nec arces, nec minis ferox miles
Indomitus eſſe, penè nec poteſt virtus:
Dat corda timidis, atq; turpibus formam, "
Scientiasq; rudibus, et nouis gentem. "
Quis dignitates aureas habet pauper?
Quis diues aut eſt ſtultus, aut timet leges?
Aurum profanum eſt; in ſacris tamen lucet.
Aurumque ſuperos placat, ac emit cœlum.

Et certè Auaritiam, atq; Honorum ambitionem, non poſtremam fuiſſe cauſam ſuſceptarum Nauigationum verſus terras incognitas, qui ſtatuit, meo iudicio non protinus aberrat. Si præſertim Hiſpanorum indolem paulò attentius intueamur, eorundemq; in miſeros Indos horrendam crudelitatem, nil niſi aurũ & gemmas ſitientem, animo noſtro ſeriò expendamus. Quâ de re legi poſſunt in hâc noſtrâ Americanâ Hiſtoriâ ea, quæ ſcripta reliquit in ſempiternam huius rei memoriam Hieronymus Benzonus Mediolanenſis: cui & alii fide digniſſimi manifeſtè adſtipulantur. Summa, *Tyrannis Auaritiæ et Ambitionis comes eſt inſeparabilis.* Et honores, ſplendores, amores, abundantia, luxus &c. ſunt inſtar Lapidis Herculei, ſiue Magnetis, trahentis retrahentiſq; animos & corpora mortalium per omnes vniuerſi angulos; & dirigentis eorundem cogitationes ſæpiſſimè verſus ea loca, vnde certiſſimum periculum imminere haud obſcurum eſt. vt iam ſileamus de Negotiatione & Mercatura, latentium lucrorum aſtutiſſima indagatione (vt loquitur Agrippa) & manifeſtæ prædæ auidiſſima voragine, quæ "

» habendi fructu nunquam felix, semper autem quærendi cupiditate miserrima. Hinc emit ille, vendit alter; hic portat, ille asportat; hic Asiam, ille Africam, & tertius Americam quærit; inquieti & impigri omnes, nec corporis, nec fortunæ, immò nec animæ sæpius vllum periculum excludunt, modò lucrum sperant; nec cognationes, nec affinitates, nec amicitias, nec exterarum regionum qualitates, nec incolarum mores, nisi sola vtilitate metiuntur & colunt, sicque omnes per omnem ætatem post lucrum, post diuitias currunt, ac si alibi laborum requies, vitæq; solatium nequeat inueniri.

Impiger extremos currit Mercator ad Indos,
Per mare, pauperiem fugiens, per saxa, per ignes.

Sed quærant illi atque requirant, quousque voluerint, nos interea pergamus, ad Quartam institutarum Peregrinationum causam, *vtilitatem.* Neque enim existimandum est, eiusmodi visitationes dissitorum locorum, & conuersationes cũ populis ignotis, omni salubri fructu carere: vel noxias & pestiferas esse velificationes, quia multi iisdem turpiter abutuntur, quod accidit plerunque rebus in mundo preciosissimis & maximè necessariis. Saniori certè iudicio hac de re disserit Lipsius, statuens *Peregrinationem esse instrumentum vsui rerum et prudentiæ accommodatissimum.* Nam vt herbas & fructus naturæ deliquio serotinas, procurato calore præcoces reddimus: ita mentem licet opportuna peregrinatione. Et vt pueruli, cum è luce in tenebras transferuntur, horrent; sic alieno Lare quærit se animus, & cura ac circumspectione contrahitur: contrà, si domi in ignauiam se libertas vernacula soluit, & pueriles ineptias reliqua ætas recipit ne in senectute quidem eluendas. Sic quidem videri possint, qui vitæ vota, vbi nati, sepeliunt, testudines esse, immò pueri in omni ætate: cumque nimium desidet ditioris indolis vigor, in sinu materno contabescit. Peregrinatione autem deletur parentum indulgentia, vt à pueritia iuuentutis ille genius discernatur. Alios annos alii mores decent, & alios mores alii anni docent. Semper ille puer qui domi est, qui extra paterni agelli ambitum solem non vidit. Verùm, si vtilis debet esse peregrinatio, minimè sufficit solius corporis transitus. Nam vagari, lustrare, discurrere quiuis potest, pauci indagare, discere, id est verè peregrinari. Nec sufficit Regiones, castella, sepulcra & ludicra varia vidisse: verum necessarium est, statum vniuscuiusque Reipublicæ, officia, modum viuendi, religionem, leges, mores, naturasque populorum, quàm diligentissimè prospexisse, in quo vera Prudentia, Dux & Lux vitæ humanæ consistit. His accedunt commoda & incommoda, tam Naturalia, quam Artificialia, & cuiuis regioni peculiaria. Nam diuersimode distribuit dona sua sapientissimus opifex, *nec omnis fert omnia tellus.* Hincque ex peregrinatione multum accedit physiologiæ seu scientiæ rerum naturalium: multum Astronomiæ, Geographiæ & cæteris Matheseos partibus: non minus doctrinis philosophię practicę, Ethicæ, Politicæ, Oeconomicæ; multum item Medicinæ: & plurimum Theologiæ, modò Diuini verbi & Euangelii prædicationem, ac syncerioris Christianæ doctrinæ inculcationem, paulò maiori & feruidiori zelo vrgerent ii, quibus id concessum & demandatum est. Sic procul omni dubio, cœlum & terra ex istis Nauigationibus commodum ac incrementum perciperet longè maximum. Sequitur *Necessitas*, causa Quinta;

quæ

quæ quidem iamiam ex antecedentibus ſatis ſuperque eluceſcere & animaduerti poteſt. Etenim ſi commodam vitam ducere, ſi ea quibus quotidie indigemus hinc inde corradere, ſi negotiationes promouere, ſi victum & amictum parare, ſi varias ſcientias & artes liberales excolere, ſi iuuentutem formare, ſi animum, mentem & mores polire, ſi Reipublicæ commodis proſpicere, Eccleſiæ incremento vigilare, ſi corporis valetudini & animæ ſaluti conſulere, ac omnibus in vniuerſum hominibus prodeſſe neceſſum eſt: quid quęſo magis neceſſarium Peregrinatione, vnde prædicta, & infinities plura, emanant omnia? De recreationibus (quę & ipſæ, ſuo tempore & modo admodum neceſſariæ ſunt) nihil nunc addam, cùm ſatis per ſe pateant, & nimis deplorandum ſit, *multos hodiè non tam cum fructu, quàm cum voluptate peregrinari, plura ad aſpectum quàm ad ſalutem referentes*: quos Lipſius olim comparauit cum Coronariis, bel- " liſſimas ſaltem herbas floreſque ſtuppis aut coronis innectentibus, ſalubrium in- " terim cura neglecta. "

Supereſt cauſarum Peregrinationis, quas initiò enumerauimus, vltima, *Fatalitas*, nobis Chriſtianis potius Diuina Prouidentia dicta. Rem enim admirabilem inprimiſque ſtupendam fuiſſe, nemo ſapiens, & cui à meliori luto finxit præcordia Titan, negabit, quod ante annos centum & plures, vnius anonymi cuiuſdam inſtinctu, (quem tamen non nemo Anton. Sanchetz de Huelvâ vocat) vnius Chriſtoph. Columbi Genuenſis feliciſſimo auſu, vnius magnanimæ fœminæ Iſabellæ Caſtilliæ Reginæ liberali ſumptu, fuerit factum, hominibus vt nouus planè innoteſceret orbis, magnitudine vix antiquo cedens, & qui omnibus in noſtratis mundi partibus conſtitutis penitus tum incognitus erat, quemque in rerum exiſtere natura, ne in ſomno quidem vnquam cogitarant. Quod certè non ſine occulto Numinis inſtinctu (quam ſupra Fatalitatem diximus) contigiſſe putandum eſt. Et profectò nouum hunc orbem, exploratum detectumque iri aliquando, multorum vel vaticinationibus vel coniecturis cognitum prędictumque iam olim fuiſſe videtur ſapientioribus. Hinc oraculum Senecæ:

Venient annis ſecula ſeris,
Quibus Oceanus vincula rerum
Laxet, & ingens pateat tellus,
Tiphyſq; nouos detegat orbes:
Neque ſit terris vltima Thule.

Immò viri præclari nullatenus dubium habere volunt: hoc idem etiam Cumanam indicauiſſe Sibyllam, quandò ita eſt vaticinata:

Alter erit tum Tiphys, et altera quæ vehat Argo
Delectos Heroas &c.

Cur autem, tot iam retrò ſeculis præterlapſis, hæ tantæ magnitudinis & tam opulentæ terræ, potuerint latere noſtrates, non immeritò exquiritur. Multi putant Carthaginenſes olim huiuſmodi Nauigationes, quippe ipſorum negotiationibus damnoſas, de induſtria prohibuiſſe: alii credibilius autumant, neglectas fuiſſe haſce regiones, propter varias commutationes im-

nes imperiorum, & cętera quæ tales viciſſitudines plerunque ſequi ſolent vix enumeranda incommoda: quibus cauſis tertii, & forſitan non ineptè addunt imperitiam nauigandi, & quod admirabilis iſtius Pyxidis nauticę abſtruſę & ſtupendæ proprietates, vtilitatesque inſignes, veteribus fuerint inexploratæ: vnde nemo ſe facilè vaſto Oceano committere auſus fuerit, ſed vt plurimum naues in vicinia continentis detinere, & littora legere coacti ſint. Sed miſſis his ſimilibuſque probabilibus coniecturis, cauſa omninò ſublimior ſubeſſe videtur, inquiſitionis & repertionis incognitarum terrarum. Fuerit ſanè generoſi animi feruor; fuerit curioſę mentis ſtimulus; addiderit calcar vel regnandi vel diteſcendi, vel habitationes extendendi, vel corporis voluptatibus indulgendi, vel etiam ſciendi & experiundi varia, effrenis libido; impulerit vtilitas; coegeritque neceſſitas ineuitabilis; quicquid horum fuerit, res tamen hæ tales tantæque ſunt, vt vel meditantis ſuperare captum, vel ad mentis quoque ſtuporem adigere poſſe videantur, quoties earum conſiderationem animum intelligentis cordatique viri ſubire contingit. Olim quidem, hominum genere in terris multiplicato, cùm vnus fundus tot mortalibus alendis non ſufficeret, paulatim in patrias & tribus diſceſſionem facere, & longius à ſe mutuò, alius aliò, pro opportunitate, concedere coacti ſunt: ſed noſtros Argonautas an tale quid quoque permouerit, vt traiecto primùm mari Atlantico, & emenſis Æthiopici pelagi ſpatiis, ad occidentaliſſimos, & ferè Antipodas vſque, tam audacter penetrarint, vix veriſimilis, vel ſaltem vix ſufficiens cauſa ſtatui poteſt. Prudentiores certè & perſpicaciores, hoc negotium paulo altius ordiuntur: & ille, qui temporum periodos ac ſigna, mirabilemque ſeculorum, vel per tranſennam, inſpexit harmoniam; qui nouit „ DEUM ſtatera ponderaſſe æuum, & menſura tempora menſum eſſe, ac ea- „ dem numero numeraſſe; Ille, inquam, opera facillima deprehendet conſonan- „ tiam maximam, & typicam ſubeſſe Harmoniam inter tempora vetera & recentiora. De quo tamen nunc pluribus agere, & rem tantam pro dignitate prolixè pertractare, huius equidem loci non eſt. Sufficiat, nobis hodiè loca iſta ampliſſima, ineffabili noſtro commodo, patere, ſiue iam Generoſitas, ſiue curioſitas, ſiue voluptuoſitas, ſiue vtilitas, ſiue Neceſſitas, ſiue denique diuina aliqua Fatalitas primos indagatores ad tentanda tam tædioſa, pericula & incerta itinera, adegerit vel extimularit.

NB.

Reperiuntur quidem (quod ſilentio prętetire non poſſumus) Viri grauiſſimi, quibus omnino veriſſimũ videtur; Inſulas adiacenteq; noui illius orbis cõtinentem, etiam olim, multa ante ſecula, orbi noſtro non plane incognitam extitiſſe. Cum ſit apud Platonem memoria vetuſtiſſimę Inſulę Atlantidis, adeo magnæ, vt Aſia atq; Africa ampliorem etiã ſcribat: quin tandẽ etiã ita deſcribat, vt nullus dubitationi locus ſuperſit, orbem hunc nouum aut partem, aut ipſam eſſe Platonicam illam terram.

Primo enim facit locatq; Inſulã iſtã grandẽ ad fauces Gaditani maris, quę lõge lateq;, introrſum ſcilicet, pateret; & ex qua tranſitus eſſet ad Inſulas alias, ac ex iſtis iterum ad oppoſitã continentem, mari adiacentem. Hęc ſi cõſideras & ſcrutaris; nil aliud dicere videtur, niſi Inſulam illã magnã ſtatim ab Hiſpania fuiſſe; vbi

etiam hodie adhuc (postquā illa illuuione periit) eius velut fragmenta supersunt: Canariæ, Fortunatę, ac si quas alias tota Africę ora interior Insulas habet. Ex illa porro, memorat Plato, transitum in Insulas fuisse; (eas puta, quæ nunc quoque præiacent continenti; Cubam, Hispaniolam, Iamaicam & plures:) at ex Insulis in ipsam continentem: nempe vel in Peruanum vastum tractum, vel in vastiorem Mexicanum. Vides hanc ex fide Ægyptiacæ historię narrationem Platonis, cum Indiis nostris pulcherrime conuenire. Tacebo quę ex Proclo, Æliano, Plutarcho, Homero, Plinio, Aristotele, Diod. Siculo, Solino & aliis, pro præsentis rei confirmatione in medium afferri possent: & vnius solùm mentionem adhuc faciam, quod ex aliorum sensu recenset Auitus declamator apud Senecam, dum ait: Fertiles in Oceano iacere terras, vltraque Oceanum rursus alia littora, alium nasci orbem. Clarius, si nostra tempora inspiciamus, vix potuit effari aut designare; quamuis tum Auito ridiculum id fuerit visum; (sicut olim Sancti quoque Patres, terram rotundam & Antipodas, negare non sunt veriti:) ideoque addit; Facilè ista finguntur, quia Oceanus nauigari non potest. Palàm etiam Seneca ostendit alicubi, Reges magnos, gentesq; ignotas vltra maria esse; & timet etiam, ne aliquando in nostrum excurrant orbem. Nulla, inquit, terra, tam longè remota est, quæ non mittere aliquo suum malum possit. Vnde scio, an nunc aliquis magnæ gentis in abdito dominus, fortunæ indulgentia tumens, non contineat intra terminos arma, an paret classes ignota moliens? Et hæc sanè Indis occiduis euenerunt, ignarissimis Hispanorum.

Demum etiam Maro terræ illius mentionem facit, immo vaticinatur, Romano Imperio eam subiiciendam: Æneid. 6.

------ Iacet extra sidera tellus,
Extra anni solisque vias: vbi cœlifer Atlas
Axem humero torquet, stellis ardentibus aptum.

Extra sidera quod eam locat, planetas intellige, qui intra Tropicos decurrunt: & ideo, velut interpretans, addit: extra solis & anni vias. Ergo vltra Torridam ponit, ac quidem Austrum versus, & ἀντίχθονα nobis. Sicut quod de Atlante scribit: haud de illo Africæ est accipiendum, sed eo quem Plato celebrauit, quemq; istis in locis regnauisse refert.

Manet idcirco etiamnum verisimile, veteres de his terris aliqualem quantumuis exiguum habuisse gustum, licet primus earum inuentor passim celebretur supranominatus Christophor. Columbus, qui tamen Anno Christi demum 1492. nauigationem suam (satis quidem animose & feliciter, sed non sine extremis periculis) instituit. Quemadmodum prolixius legere poteris in operis huius parte Quarta. Vbi simul notabis, Nauigationes in hoc volumine minime dispositas esse, iuxta certam temporis, quo contigerunt, seriem, sed eo solùm ordine, quo vna post alteram ad manus Typographi primo peruenit. Quod si ergo desideras in lectione rationem habere temporis, prioris vel posterioris, hoc tibi dabo consilium. Percurras primo omnium, dictam quartam partem de insigni & admi-

randa

randa historia repertæ Indiæ Occidentalis à Christophoro Columbo. Anno vt suprà 1492.

Huic subiungas Nauigationes duas Americi Vespucii, sub auspiciis Regis Castellani Ferdinandi susceptas ann. 1497. & 1499. quæ habentur in parte huius operis Decima.

Porro addas Historiam, qua ratione Hispani Regni Peruani prouincias occupauerint anno 1526. Ea recensetur in parte sexta. Item Historiam memorabilem prouinciæ Brasiliæ scriptam à Joh. Stadio Homburg. Hesso. an. 1547. Vbi etiam (nempe in parte III.) exemplar Literarum de Nauigatione Nicol. Villagagnonis &c. ann. 1555.

Et narratio profectionis Johann. Lerii in prouinc. Brasiliensem. an 1556. His perlectis deuenias ad part. VII. in qua habetur vera & iucunda descriptio præcipuar. quarundam Indiæ Occidentalis Regionum & insularum hactenus incognitarum. Ab Ulrico Fabro Straubingensi an. 1534.

Mox recurras ad part. V. vbi videbis nobilem & admiratione plenam Historiam insignis crudelitatis Hispanorum, tum in Nigritas seruos suos, tum etiam in Indos. an. 1554.

Præterea recensentur Gallorum piratarum de Hispanis reportata spolia. Item, Hispanorum aduentus in nouam Indiæ continentis Hispaniam.

Nunc vlterius retrogrediaris ad part. II. & perlustres breuem narrationem eorum, quæ in Floridâ Americæ Prouinciâ Gallis acciderunt, sub Duce Renato de Laudonniere, ann. 1564. Item de Gallorum expeditione in Floridam, & clade ab Hispanis ipsis illata. anno 1565. Hoc posterius reperies in Parte VI.

Hinc deuenias rectà ad sectionem seu part. VIII. legasque Nauigationem primam Francisci Draken Eq. Angli ann. 1577. qua totum terrarum orbem permensus, multa memoratu dignissima expertus est. Tum protinus ad principium recurras, hoc est, ad part. I huius operis, & euoluas admirandam narrationem de commodis ac ritibus incolarum Virginiæ, coloniam eo deducente D. Richardo Greinvile, & sumptus faciente Dn. Waltero Raleigh, Equitib. Anglis, ann. 1585. Huic deinde narrationi subiungas ex parte VIII. secundum iter Francisci Draken Eq. Angli &c. in Ind. occidentalem. ann. 1585. Et circumnauigationem totius orbis Thomæ Candisch, an. 1586. Necnon tertium iter dicti Draconis, ad expugnandam ciuitatem Panamam an. 1595. Et vltimo, Nauigationes duas Gualtheri Ralegh an. 1595. & 1596.

Sequitur pars operis IX, id est, descriptio duarũ Nauigationum Hollandicarum in diuersas orbis partes, binis libris comprehensa. Quorum Primus narrat, quo pacto quinq; naues, quæ Ambstelodamo soluerant an. 1598, Magellanici freti angustiis superatis, in Moluccas pertendere conatæ, diuerso euẽtu vsę fuerint. Secundus percenset felicem & admirabilem orbis periplum Oliuerii van der Noordt an. eod. Porro transeas ad part. XII, & percurras descriptionẽ Indię Occidentalis Anton. de Herrera an. 1601. Item narrationem omnium nauigationum

num per Fretum Magellanicum; quæ quidem diuersis temporibus contigere. ſed non opus eſt, vt hoc in loco, ratione temporis, ſimus ſcrupuloſiores. Subiungere poteris paralipomena Americæ, in quibus plurima obſeruatione & lectione non indigna habentur. Sic pergas ad partem X. & XI. excerpendo ſolidam narrationem de moderno Virginiæ ſtatu. Auth. Raphe Hamor. an 1614. Et veram deſcriptionem nouæ Angliæ à Capit. Iohan. Schmidt &c. an. eod. Item admirandam nauigationem Georgii à Spilbergen, claſſis Belgicæ præfecti, per fret. Magellanicum & Mare meridionale. an. vt ſup. Nec non Relationem inauditi itineris à Wilhelmo Schouten Hollando peracti, quo in meridionali freti Magellanici plagâ nouum hactenuſque incognitum in Mare Auſtrale tranſitum feliciter patefecit, A.C. 1615. & ſequentibus.

Tandem euolutis his omnibus, in manus ſumas Part. XIII. & vltimam huius operis Americani, vbi reperies 1. Deſcriptionem vberiorem nouæ Angliæ, Virginiæ, Braſiliæ, Guianæ & Inſulæ Bermudæ. 2. Chorographiam Terræ Auſtralis hactenus incognitæ. 3. Deſcriptiones nou. Mexici, Cibolæ, Cinaloæ, Quiuiræ, rerumque memorabilium in Iucatan, Guatimala, Fonduris & Panama obſeruatarum. 4. Nauigationem Hollandorum per vniuerſum orbem, Duce Iacobo Eremitâ ann. 1623. 5. Hiſtoriam expugnationis vrbis S. Saluatoris. an. eod. 6. Hiſtoriam claſſis Hiſpanicæ interceptæ à Petro Heinio. an. 1628. 7. Occupationem vrbis Olindæ de Fernambucco in Braſilia, ab Hollandis, Duce Cornelio Lonck. A.C. 1630.

Et ſic lectionibus tuis, non ſine fructu ac delectatione, inſigni colophonem feliciſſimè impones.

Hæc Te monere voluimus, amiciſſime Lector, in veſtibulo libri, ne Partium fortè minus concinno ordine perturbareris, ſed abſque ambagibus Hiſtoriam quamcunque leui labore reperire & repetere poſſes. In quem quoque finem omnium Sectionum Elenchus, quâ iſtæ ſe inuicem conſequuntur ſerie, huic ſtatim præloquio ſubiungere placuit. Quod ſupereſt, ſperamus Te hunc noſtrum Laborem tali animo interpretaturum, quali nos eundem publicè exhibemus. Vale, candide Lector.

ELEN-

ELENCHVS
SINGVLARVM SECTIONVM,
SEV
PARTIVM TOTIVS OPERIS AMERICANI:
Cum Indice Capitũm rerumq; præcipuarum,& maximè memorabilium,in iſtis XIII. partibus contentarum.

1. *Ex Portugallia in Brasiliam.* *(Rio de Plata.*
2. *Ex Hispania in noui orbis Americæ prouinciam*
3. *Quomodo sclopetarii vicem obierit Stadius, & arci ab incursu hostili defendendæ præfectus fuerit, in Brasiliæ quadam parte, cuius incolæ Tuppin Ikinsii, & Lusitaniæ Regi subsunt.*
4. *Quomodo captus ab hostibus* Barbaris, *& miserè abreptus fuerit, vbi nouem mensium captiuitatem sustinuit, non nisi in cruentam hostibus escam reseruatus.*
5. *Qua ratione tãdem, miraculo potius diuinæ Maiestatis, quàm vllo vel rationis, vel humanitatis beneficio, liberatus, & incolumis patriæ suæ dilectæ redditus fuerit.*
6. *Sequitur succincta quidem, sed fide digna expositio, de rebus & moribus Tuppin* Imbarum *&c. apud quos Stadius per dictos nouem menses captiuus fuit.*

Figuræ passim intermixtæ sunt.

Profectionem Lerii *quod attinet, totius historiæ Summa capita sunt ista.*

1. *Auctoris scopus.*
2. *Ascensus in naues Iuliobonæ: itemq́; occursus nauium & expugnatio; tempestates, littora & insulæ primùm obuiæ.*
3. *Bonitæ, Albakoræ, Aurataq́;, & Sues marini,* P*isceśq́; volatiles, aliiq́;, visi atq́; capti sub Zona torrida.*
4. *De Aequinoctiali circulo, tempestatibus, ventorũ incõstantia, pluuiis corruptis, caloribus, siti, aliisq́; incommoditatibus, circa illam mundi plagam.*
5. *De primo Indiæ occidentalis conspectu, & incolentium Barbarorum: deq́; iis, quæ his nauigantibus in mari acciderunt &c.*
6. *Descriptio sinus Ganabaræ seu* Geneurensis, *Insulæ Castelliq; Colignii, atq; Insularum adiacentium.*
7. *De ingenio, robore, statura, nuditate, ornamentis corporis, virorum & fœminarum Brasiliensium.*
8. *De crassis radicibus & crasso milio, ex quibus Barbari farinã conficiunt, qua in panis vtuntur locũ: deque eorum potione, quam Caou-in appellant.*
9. *De feris, prægrandibus lacertis, serpentibus, aliisq; Americæ monstrosis animantibus.*
10. *De variis Americanis auibus à nostris dissidẽtibus, de magnis vespertilionibus, apibus, muscis, culicibus, aliisque regionis illius insectis.*
11. *De nonnullis piscibus apud Americanos maximè vulgaribus, deque eorum piscatu.*
12. *De Arboribus, herbis, radicibus, exquisitissimisque fructibus, qui in Americano proueniunt solo.*
13. *De bello, præliis, fortitudine & armis Barbarorũ.*
14. *Captiuos suos, quo tractent modo Barbari, qualibusq; ceremoniis in iisdẽ mactandis & deuorandis vtantur: quibus per occasionem immanissimæ crudelitatis alia exempla adiecta sunt.*
15. *Quid nomine Religionis apud* Barbaros *Americanos veniat; de erroribus, in quos ab impostoribus, quos Caraibes vocant, inducuntur; deque crassissima Dei ignoratione quæ apud eos obtinet.*
16. *De coniugio, Polygamia, & consanguinitatis gradibus, quos Barbari obseruant: deq; liberorum apud eos educatione.*
17. *Quid leges, quidq; politia apud Brasilienses nuncupari possint; quàm humaniter excipiant hospites; deq; lachrymis ac fictis sermonibus, quibus peregrini in ipso ingressu à mulieribus excipiũtur.*
18. *Quam curam morbis suis adhibeant Barbari: de eorum sepultura & exequiis; deque insano circa mortuos luctu.*
19. *Colloquium in ipso aditu Brasiliensis oræ, inter indigenas Tououpinambaultios Tououpinenkin, Brasilice ac Latinè conscriptum.*
20. *De peregrinantiũ ab America discessu, deq; naufragiis, & aliis non minimis extremitatibus &c.*
21. *De extrema fame, tempestatibus aliisq; non paucis periculis, à quibus in Galliam redeuntes diuina ope erepti sunt hi ipsi nauigantes.*

Figuræ suis locis hinc inde insertæ sunt.

Post sequitur Exemplar duarum istarum literarum, de Nauigatione Villagagnonis, versus Tropicum capricorni &c. de quibus in tit. generali huius partis III. mentio facta fuit.

IV. Insignis & admiranda Historia de repertâ primùm Indiâ occidẽtali à Christoph. Columbo an. 1492. Scripta ab Hieron. Benzono Mediol. qui istic annis 14. versatus, diligenter omnia obseruauit.

Et est hæc Historiæ Benzonianæ sectio I. cuius ista (sunt capita.

1. *Quæ causæ* Benzonem *ad nauigat. in* Ind. *occid. impulerint.*
2. *Quomodo Hispani in India occid. Barbaris, tum amicis tum inimicis, vtantur.*
3. *Quomodo Indi captiui ab Hispanis tractentur. Pariensium mores & arma.*
4. *Quomodo Indi depræhenderint Hispanos mortales esse, quos immortales credebant.*
5. *Christ. Columbus primus Indiæ occid. repertor, contra Hispanos.*
6. *Eius constãs propositũ quærẽdæ nouæ Indiæ, & quomodo tandẽ, post diuturnã irritãq́; spẽ, à Ferdinãde Castellæ Rege classe instructus, voti cõpos fuerit.*
7. *Columbi varia fortuna apud Hispanos. Cubam & Hispaniolam detegit. Indi Hispanos amicissimè excipiunt: hi Indos auro & ornamentis spoliant.*
8. *Indi dæmonũ oraculis monentur de funesto aduẽtu Hispanorum in suas terras. Quæ prima ipsorum Colonia. Columbus in Hispan. præmiis augetur.*
9. *Secunda Columbi in Indiam nauigatio. Hispaniola sanguine Hispanorum imbuta. Isabella colonia à Columbo conditur.* I*ndorum aduersus Hispanos tumultus.*

10. Inusi-

V. Nobilis & admiratione plena Historia, de Hispanorum tum in Nigrittas seruos suos, tum in Indos crudelitate. Vbi etiam recensentur Gallorum piratarum de Hispanis reportata spolia. Item aduentus Hispanorum in nouam Indię continentis Hispaniam, eorumq; in incolas sæuitia.

Estq; hæc ipsa Historiæ Benzonianæ sectio 2. *Cuius primaria capita sunt ista.*

2. Ioh.

3. Tertio: duo itinera nobiliss. & fortiss. Equitis Gualtheri Ralegh. *quibus describitur auriferum regnũ Guiana, cũ aliis finitimis regionibus.*

Omnia primùm Anglicanâ linguâ edita: nec in certa capitula diuisa, quapropter etiã prolixiorem In*dicem hîc ponere nõ opus videtur, cum ex ipsa descriptione, & marginalibus, res omnes notabiles attento Lectori facilè pateant.*

Et Figuræ quoq; necessariæ textui inseruntur.

4. *Monendum occurrit, octauæ huius parti subiunctam esse quartò (licet non satis pertinenter)* Narrationem expeditionis, cursus marini, rerumq; gestarum classis Belgicæ *in Indiam occidentalem. an. 1599. itidem cum suis Figuris.*

IX. Genuina descriptio duarũ nauigationum Hollãdicarum, quas Batavi in diuersas orbis partes magno animo, etsi variâ fortunâ susceperunt.

1. *Et primo quidem libro narratur, quo pacto quinq; naues, quæ Amsterodamo an.* 1598. *soluerant, superato Freto Magellanico, in Moluccas insulas pertendere conatæ, diuerso euentu vsæ fuerint, tribus scopum suum assecutis, duabus reliquis in periculoso illo strico vi tempestatum variè afflictis, irritoq; conamine tandem domum redire compulsis.*

2. *Secundo libro continetur diuturna & periculosa nauigatio, quã Oliuerius* van-der-Noordt, *classis* 4. *Nauium, &* 248. *hominum Generalis præfectus, per idem æstuosum fretum Magellanicum confecit: qui triennii spatio velis vniuersum terræ globum intrepidus obiuit, eoq; in cursu varia notauit.*

E Germanico latinitate donati, & æneis Iconibus suis locis ornati.

X. 1. Primò duæ Nauigationes Dn. Americi Vespucii, *sub auspiciis Castellani* R*egis Ferdinandi susceptæ.*

Prior, in Pariam, quam postea suo nomine Americam vocauit. A.C. 1497.

Posterior, in modò dictam Americam. an. 1499.

2. Solida narratio de moderno prouinciæ Virginiæ statu, *qua ratione tandem pax cum* I*ndianis coaluerit, ac castella aliquot ad regionis præsidium ab Anglis extructa fuerint: addita historia lectu iucundissima, quomodo Pokahuntas, Regis Virginiæ Powhatani filia, primori cuidam Anglo nupserit.*

Authore Raphe Hamor Virginiæ Secretario. Anglico primò idiomate.

3. Vera descriptio Nouæ Angliæ, *quæ Americæ pars ad Septentrionalem* I*ndiam spectat, à Capitaneo Iohanne Schmidt, Equite atque Admirali, delineata* 1614. *cui accessit Discursus, quomodo in secunda nauigatione à Gallis captus, an.* 1616. *demum liberatus fuerit.*

Subiiciuntur Figuræ 12.

XI. Descriptio admirandi itineris à Gulielmo Schouten Hollando peracti: quâ ratione in meridionali plagâ freti Magellanici nouum hactenusque incognitum in mare Australe transitum patefecerit: quas item terras, insulas, gentes, resque mirabiles in dicto Australi oceano obuias habuerit. Annis *1615, 1616, 1617.*

Cum Tabulis, & Figuris 9.

Appendix huius XI. Tomi, seu Descriptio admirandæ nauigationis Georgii à Spilbergen, *classis Belgicæ cum potestate Præfecti, per fretum Magellanicum, & Mare Meridionale, ab an.* 1614. *vsque ad an.* 1618. *inclusiuè peracta. Qua noui per fretum Magellanicum & mare Meridionale in* I*ndiam Orientalem Transitus, incognitorumque hactenus terrarum & gentium, vt & omnium quæ terra marique acciderunt & visa sunt memorabilium, explicatio continetur.*

Additis pulcherrimis Figuris in æs incisis, numero 17.

XII. Descriptio Indiæ Occidentalis. Auth. Antonio de Herrerâ, supremo Castellæ & Indiarum, authoritate Philippi III. Hispaniarum Regis, Historiographo.

Accesserunt & aliorum Indiæ occidentalis descriptiones, *vti & Nauigationum omnium per Fretum Magellanicum succincta narratio.*

Quibus cohærent Paralipomena Americæ, *in quibus res plurimæ memoria & obseruatione dignissimæ, inprimis regionum natura, aeris constitutio, temperamenta Elementorum, incolarum ingenia, quæ in magno opere historico aut omittũtur, aut leuiter attinguntur, iucunda non minus quam erudita descriptione pertractantur.*

In descriptione Ant. de Herrerâ *hæc habentur capita.*

1. *De* I*ndiæ occidentalis diuisione.*
2. *De Institutis in Indiam nauigationibus.*
3. *Reliqua ad nauigationes attinentia pertexuntur.*
4. *De India Septentrionali.*
5. *Fines ac termini Cameræ S. supremæ Curiæ S. Domingo.*
6. *De Insulis Hispaniolâ & Cubâ.*
7. *De Insulis Iamaicâ, S. Iuan, los Lucayos, & los Canibales.*

8. *De Ve-*

Pleraq; cum Figuris Tabulisq; æri eleganter incisis, & idoneis locis passim interfertis, sufficienter exornata.

FINIS.

